

Schematherapie en exposure met responsepreventie voor de behandeling van therapieresistente angstpatiënten met comorbide persoonlijkheidsproblematiek

Overwaal, expertisecentrum voor Angst, Dwang, PTSS

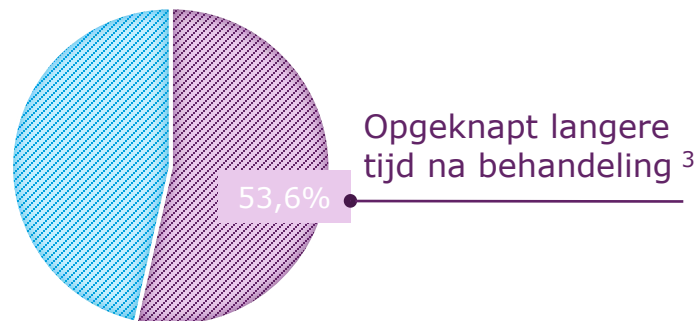
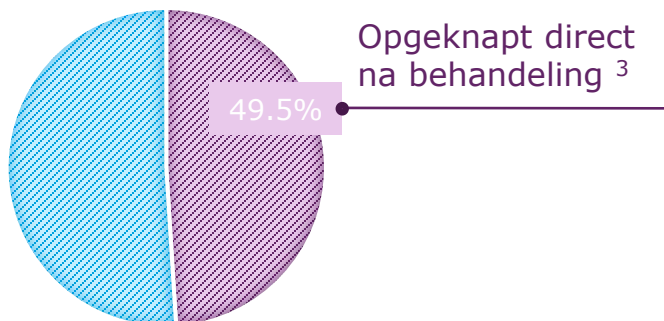
**Nancy Peeters
Sylvie Stappenbelt
William J. Burk
Boris van Passel
Julie Krans**

Pro Persona
geestelijke gezondheidszorg

Angststoornissen

- Ongeveer 1 op de 3 mensen ontwikkelt een angststoornis gedurende zijn leven. ¹
- Cognitieve gedragstherapie (CGT) is hierbij de gouden standaard behandeling. ²

Effectiviteit

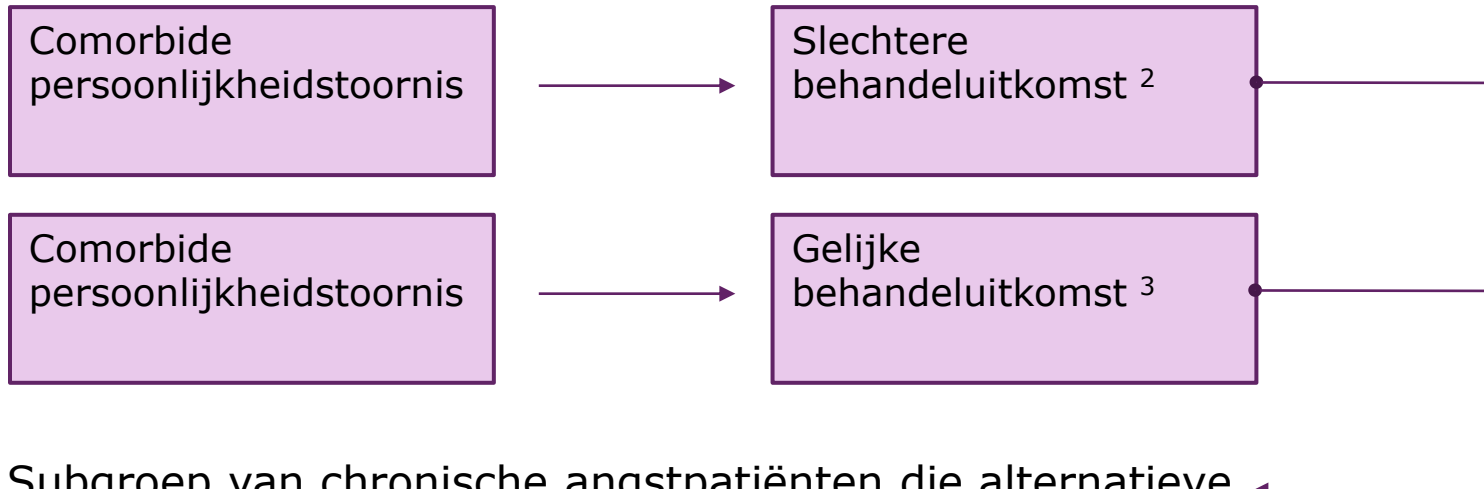
¹ Kessler et al. (2005)

² Clark (2011)

³ Loerinc et al. (2015)

Comorbiditeit bij angststoornissen

- Angststoornissen hebben in 40% van alle gevallen een comorbiditeit met persoonlijkheidsstoornissen. ¹

- Subgroep van chronische angstpatiënten die alternatieve behandeling nodig hebben.

'Ik snap wel dat ik niet meer bang hoef te zijn, maar het voelt nog steeds niet zo...'

¹ Brandes & Bienvenu (2009); Friborg, Martinussen, Kaiser, Øvergard, & Rosenvinge (2013); Grant et al. (2005)

² Dreessen & Arntz (1998); Reich (2003); ³ Reich (2003); Skodol, Geier, Grant, & Hasin (2014)

Schematherapie

- Schematherapie is ontwikkeld voor chronische patiënten die niet voldoende opknappen van CGT. ¹
- Eerdere studies laten veelbelovende resultaten zien voor schematherapie bij angstpatiënten. ²

¹ Young, Klosko, & Weishaar (2003)

² Gude & Hoffart (2008); Cockram, Drummond, & Lee (2010); Gross et al. (2012); Thiel et al., (2016)

Alternatieve behandeling: SCHerp

- **S**chematherapie en **e**xposure & **r**esponse **p**reventie
- Doel: verminderen angstklachten

- Acht cliënten met diverse angstklachten
- 2x drie maanden (half open groep)
- Deeltijd behandeling; 3 dagen / week
- Modi van de week
  - Overlevers
  - Oudermodi
  - Gezonde volwassene
  - Kwetsbare kind
  - Ongediciplineerde kind/Boze kind
  - Vrije kind

Schema SCHerp

- Individuele therapie en groepstherapie (Farrell en Shaw)

	Dinsdag	Donderdag	Vrijdag
Exposure en response preventie	☒	☒	☐
Psychotherapie	☒	☐	☒
Scherpstellen	☐	☒	☐
Beeldende/drama therapie	☒	☒	☐

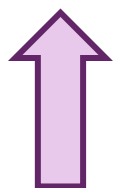
Onderzoeksvraag

Wat is de effectiviteit van de SCHerp behandeling bij chronische angstpatiënten met een comorbide cluster C persoonlijkheid stoornis?

Hypotheses

Na deelname aan de SCHerp behandeling:

psychisch functioneren
adaptieve modi

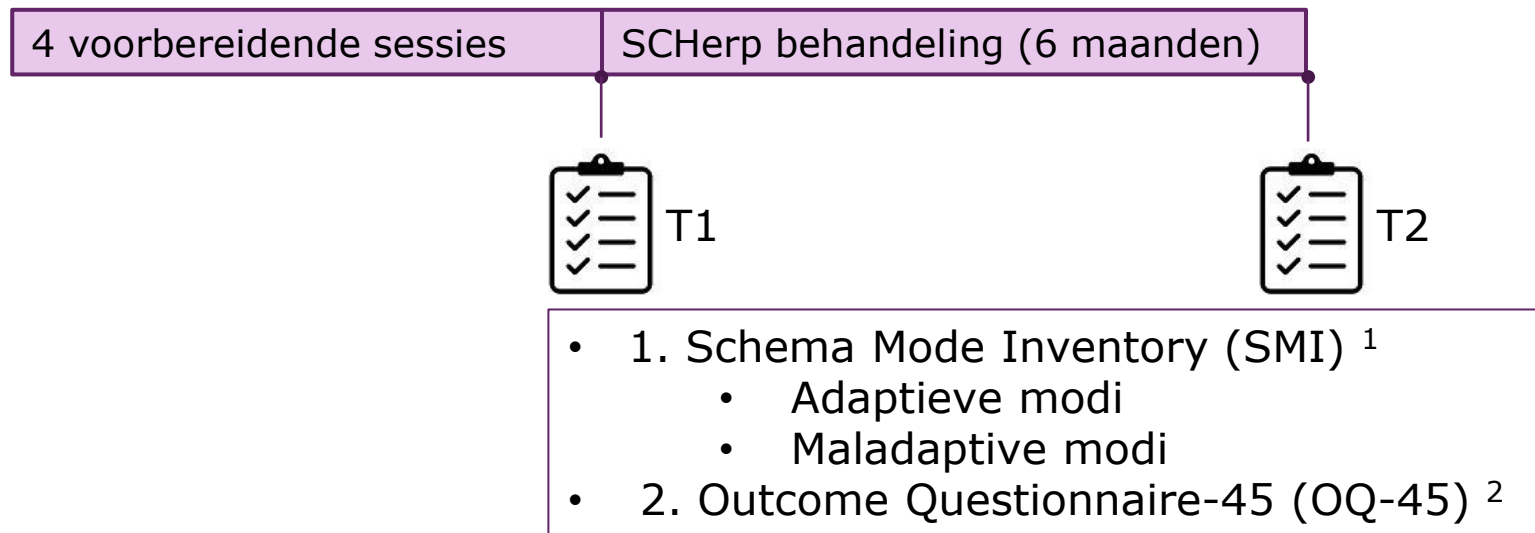
maladaptieve modi

Deelnemers

- Routine Outcome Monitoring (ROM) data van 62 angst- en dwangpatiënten.
- Inclusie criteria:
  - Primaire diagnose: as I angststoornis (SAS, OCS, GAS, PTSS, PS)
  - Bijkomende as II (cluster C) persoonlijkheidsstoornis
  - Onvoldoende verbeterd door eerdere CGT en/of farmacologisch behandelingen

Design

¹ Young et al. (2007)

² Lambert et al. (1996)

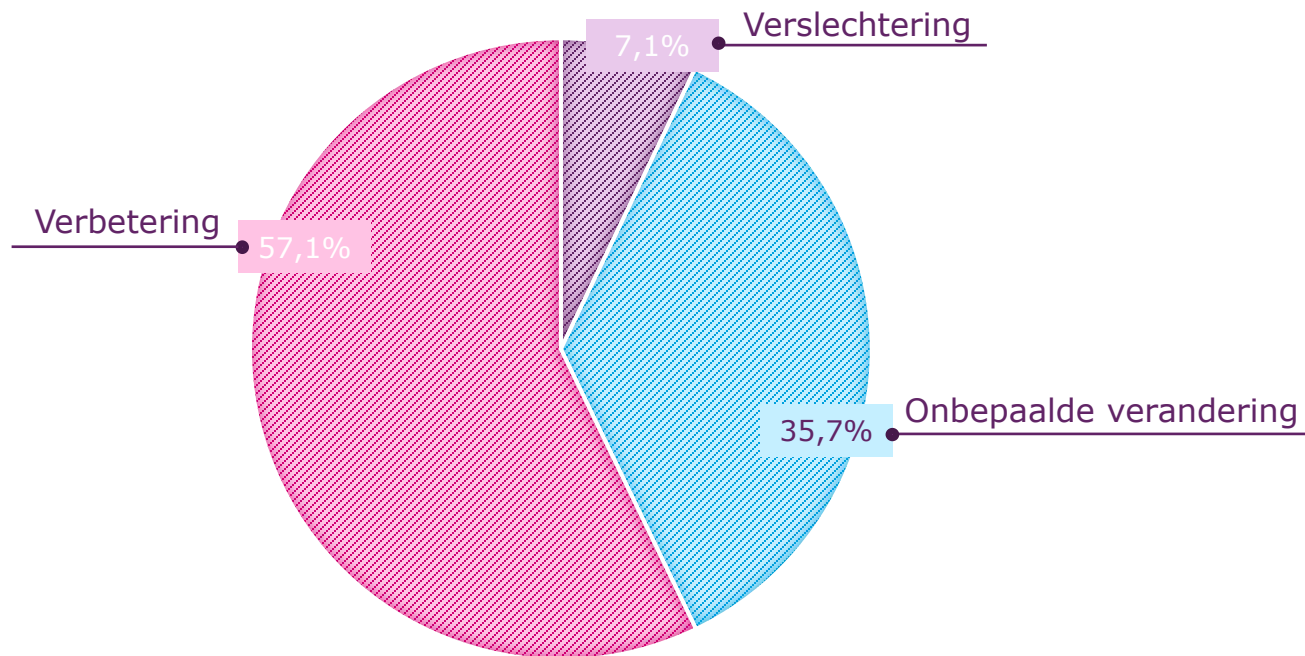
Outcome Questionnaire-45

Voor → na behandeling

Significante afname van OQ-45 score

(T1 = Gemiddelde:87.05, sd:15.71, T2 = Gemiddelde:72.19, sd:21.94; $d = .75$)

11 patiënten (26.2%) lieten een klinisch significante verbetering zien.

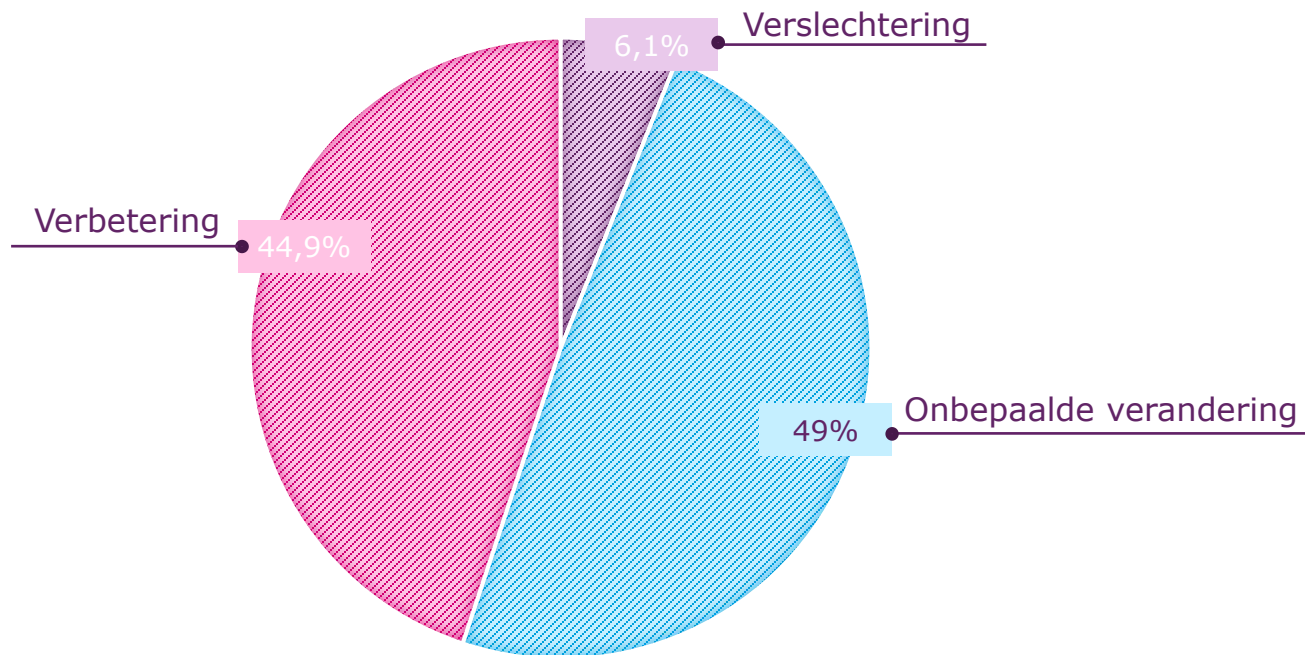
Maladaptieve modi

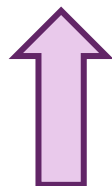
Voor → na behandeling

Significante afname van maladaptieve modi score

(T1 = Gemiddelde:2.87, sd:0.43, T2 = Gemiddelde:2.59, sd:0.47; $d = .62$)

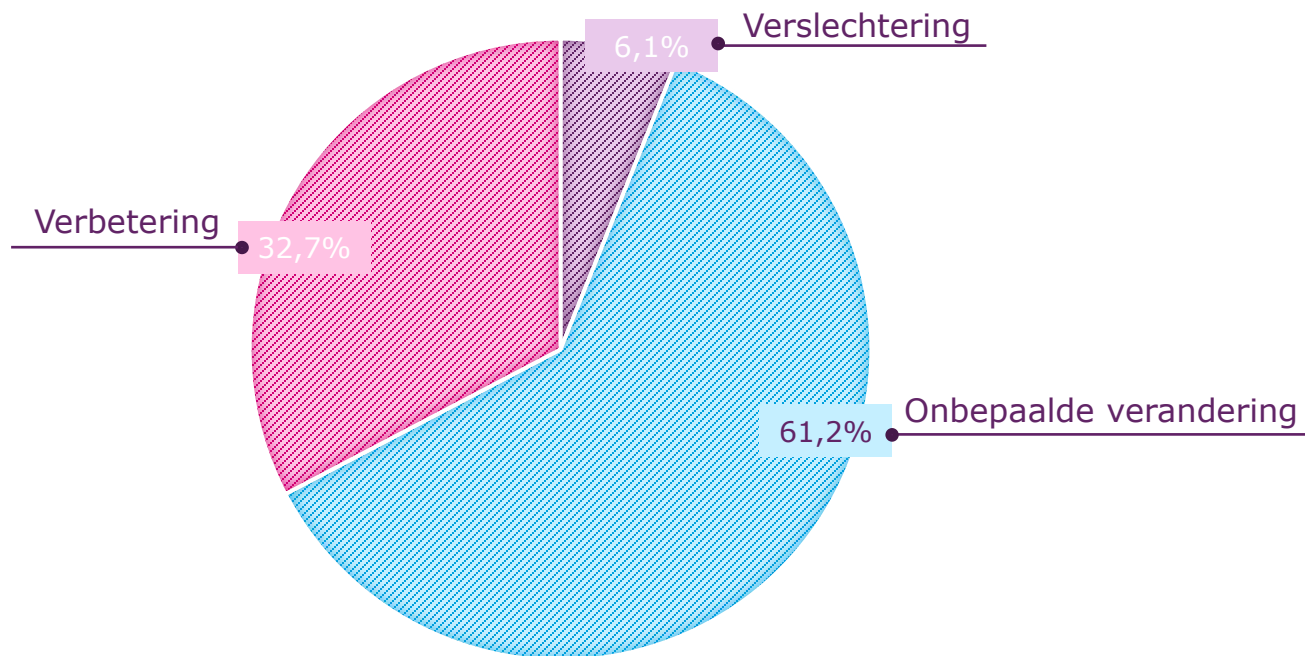
Adaptieve modi

Voor → na behandeling

Significante toename van adaptieve modi score

(T1 = Gemiddelde:3.12, sd:0.56, T2 = Gemiddelde:3.52, sd:0.64; $d = -.66$)

Conclusie

De combinatie van schematherapie met exposure en response preventie (SCHerp) lijkt effectief voor de behandeling van chronische angstpatiënten met een comorbide cluster C persoonlijkheid stoornis.

Limitaties

- Geen controle groep
- Alleen een voor en een nameting
  - Mogelijk interresant in de toekomst:
    - Follow-up metingen
    - Tussenmetingen

Vervolgonderzoek: Onderzoekssubsidie VSt 2019

- Longitudinaal observationeel onderzoek
- 6-8 angstpatiënten in de SCherp behandeling
- 3-6 wekelijkse baseline metingen
- Wekelijkse metingen gedurende de gehele SCherp-behandeling (6 maanden)

Vacatures

Wij zoeken 2 regiebehandelaren (bij voorkeur GZ en/of psychotherapeut met minimaal basistraining in schematherapie) met passie voor het vak die binnen de deeltijd SCHerp willen werken.

- Minimaal 3 dagen (meer uren bespreekbaar)
- Inschaling FWG 65, conform CAO

Contact gegevens:

Carla Remmen, Senior Zorgmanager TOP GGZ
0627208943, c.remmen@propersona.nl

Voor inhoudelijke vragen:

Marisol Neijenhuis, Klinisch Psycholoog
06-50999232, m.neijenhuis@propersona.nl

Vragen?

Contact: n.peeters@properona.nl